

Moromeții, de Marin Preda

În curând ieși din sat și urcă dealul. La câmp înfățișarea sa se schimbă, căpătă iarăși acea liniște posomorâtă și închisă pe care o avusese când pornise din curte. Merse o vreme peste întinderea netedă a izlazului, apoi intră, pe drumurile de plan, printre porumburi și miriști și se opri în sfârșit în dreptul unei pietre de hotar.

Ajunsese la lotul său de pământ.

Moromete se așeză pe piatra albă de hotar și își luă capul în mâini. Era cu desăvârșire singur. Dacă n-ar fi fost miriștea locurilor sau urmele roților de căruță, uscate adânc în pământul drumului, care arătau că pe aici au fost oameni, s-ar fi zis că porumburile au crescut singure, n-au fost părăsite, că nimeni n-o să mai calce vreodată pe aici și că doar el a rămas ca un martor al unei lumi ciudate care a pierit.

Moromete însă era departe de a fi rupt de lume și venise aici tocmai pentru că se simțea îngropat în ea până la gât și voia să scape. Înțelegea că se uneltise împotriva lui și el nu știuse, timpul pe care îl crezuse răbdător și lumea pe care o crezuse prietenă și plină de daruri ascunseseră de fapt o capcană ... – iar lumea, trăind în orbire și nepăsare, sălbăticiu copiii și îi asmuțise împotriva lui.

Stătea pe piatra de hotar cu capul în mâini și încerca să dea de curgerea până mai ieri a gândirii sale liniștite, îndârjit și hotărât să nu cruțe nimic pentru a o regăsi, simțind că înstrăinarea de ea ar aduce întunericul și că moartea n-ar fi mai rea decât atât. Cum să trăiești dacă nu ești liniștit? Nu se întâmplase nimic atât de cumplit încât să nu fie repus totul sub linia vie a minții. Nu cumva timpul era undeva același? Nu cumva trecerea lui era egală și dacă o dată te ocrotea fărâmițând primejdia, când te credeai scăpat îți distrugea de asemenea speranțele clădite peste legea lui? Nu cumva copiii de aceea sunt copii, ca să nu-și înțeleagă părinții, fără ca mai întâi să se rătăcească și de aceea părintele e părinte, ca să-i ierte și să sufere pentru ei? Dar „i-am iertat mereu”, gândi deodată Moromete și gândirea aceasta reveni și nu mai fu urmată de alta, i-am iertat mereu, i-am iertat mereu, și rămase cu ea în cap până își luă seama și o stinse.

După care nu mai fu nimic, se auzea numai foșnetul porumbului, vântul ușor care venea dinspre miazănoapte sporind parcă și mai mult trecerea omului și a pământului.

„Am făcut tot ce trebuia, reluă Moromete cu o sforțare, le-am dat tot ce era, la toți, fiecăruia ce-a vrut... Ce mai trebuia să fac și n-am făcut? Ce mai era de făcut și m-am dat la o parte și n-am avut grijă? Mi-au spus ei mie ceva să le dau și nu le-am dat? A cerut cineva ceva de la mine și eu am spus nu? Mi-a arătat mie cineva un drum mai bun pentru ei pe care eu să-l fi ocolit fiindcă așa am vrut eu? S-au luat după lume, nu s-au luat după mine! Și dacă lumea e așa cum zic ei și nu e așa cum zic eu, ce mai rămâne de făcut?! N-au decât să se scufunde! Întii lumea, și pe urmă și ei cu ea.”

Și această gândire sumbră și trufașă îl ridică pe Moromete în picioare, pregătit parcă să facă față unei asemenea prăbușiri.

1. Explică, în 3 enunțuri, motivul pentru care Ilie Moromete își alege lotul său de pământ pentru a sta de vorbă cu sine. 4p.

2. Precizează și motivează starea de spirit a personajului. 4p.

3. Transcrie întrebarea fundamentală pe care și-o pune Ilie Moromete. 3p.

4. Comentează rolul a două moduri de expunere în fragmentul citat. 6p.

5. Comentează, în spațiul rezervat, concluzia la care ajunge personajul în urma monologului interior.

6p.

6. Realizează portretul personajului Ilie Moromete pe baza trăsăturilor (3) și a sugestiilor desprinse din fragment. 12p.

7. Compară, în spațiul rezervat, personajul lui Preda cu altă figură de țăran din literatura română. (2 afinități și o deosebire). 10p

Corectitudine5p.

TOTAL.....50p.